

Rasvaa sopivasti ja pehmeistä lähteistä

Laillistettu ravitsemusterapeutti Teija Ylönen

Rasvaakin tarvitaan

- Jokainen tarvitsee ruokavalionsa sopivasti rasvaa – rasvan lähteisiin tulee kuitenkin kiinnittää erityistä huomiota
- Pehmeää eli tyydyttymätöntä rasvaa tarvitaan kehon normaaliin toimintaan. Riittävä saanti mm. hoitaa sydän- ja verisuoniterveyttä, ravitsee aivoja ja hermostoa sekä auttaa ennaltaehkäisemään muistisairauksia.
- Suurin osa, vähintään 2/3 päivän rasvan saannista tulisi olla pehmeää rasvaa. Näitä ovat esimerkiksi huoneenlämmössä juoksevat kasviöljyt, kasvirasvaveitteet, juoksevat margariinit, pähkinät, siemenet ja mantelit. Myös avokadon ja kalan rasva on pehmeää rasvaa.

Runsas kovan eli tyydyttyneen rasvan saanti on riskitekijä monelle sairaudelle.

- Kova rasva heikentää insuliiniherkkyyttä, joten sen korvaaminen pehmeällä rasvalla edistää myös diabeteksen hoitoa
- Ruokavalion rasvakoostumus on erityisen tärkeä sydän- ja verisuoniterveydelle.
- Kovaa rasvaa saadaan usein ns. piilorasvana. Liha- ja lihavalmisteet, rasvaiset maitovalmisteet ja leivonnaiset ovat esimerkkejä tällaisista.
- Muita kovan rasvan lähteitä ovat voi ja voita sisältävät rasvalevitteet. Kasvipiperäisistä rasvoista kookos-, palmu- ja palmunydinöljy ovat runsaasti kovaa rasvaa sisältäviä.

- Vaihtaminen esimerkiksi vähärasvaisempiin lihavalmisteisiin, maitotuotteisiin ja juustoon on terveysteko.
- Rasvan saannin pieneneminen vähentää myös päivittäistä energian saantia eli edistää painonhallintaa.
- Transrasvat lasketaan koviin rasvoihin. Niitä saadaan Suomessa keskimäärin hyvin vähäisiä määriä ja lähteet ovat pääosin samoja kuin tyydyttyneen rasvan lähteet.

Mitä tarkoittaa käytännössä? (1)

Näin saat sopivasti pehmeää rasvaa päivittäin:

- Leiville vähintään 60 % rasvaa sisältävä kasvirasvalevite
- Salaatinkastikkeena tai lämpimien kasviksien joukkoon 1–1,5 rkl öljyä tai öljypohjaista salaatinkastiketta
- 2 rkl siemeniä, pähkinöitä tai manteleita
- Ruoanvalmistus- ja leivontarasvana esimerkiksi rypsiöljy, rasialevite (vähintään 60 % rasvaa) tai pullomargariini

Mitä tarkoittaa käytännössä? (2)

- Nyrkkisääntö minkä tahansa arkikäytössä olevan elintarvikkeen valintaan: korkeintaan $1/3$ rasvasta kovaa eli tyydyttyynyttä rasvaa. Tämä on helppo tarkastaa pakkausselosteesta.
- Maito- ja lihatuotteista kannattaa valita vähärasvainen vaihtoehto:
  - Juustot rasvaa max 17 %
  - Maito ja piimä rasvattomana, viilit ja jogurtit max 1 % rasvaa
  - Kypsentämättömät lihatuotteet max 7 % rasvaa tai kovaa rasvaa max $1/3$ kokonaisrasvasta
  - Kypsä liha tai liha-kasvituotteet rasvaa max 9 %
  - Täyslihaleikkeleet rasvaa max 4 %
  - Leikkele- ja ruokamakkarat rasvaa max 12 %
  - Kasvipohjaiset makkarat, nakit ja leikkeleet rasvaa max 15 %

Muistathan, että

Rasvaakin tarvitaan. Kasvipohjainen rasiamargariini leivälle on parempi vaihtoehto kuin leipäpala ilman rasvaa ja runsailla leikkeleillä.

